

Praha 23.10.2003

63

Výskyt tuberkulózy v ČR v roce 2002

Pravidelné sledování výskytu tuberkulózy v ČR trvá mnoho desítek let. Od roku 1959 vychází každoročně publikace mapující epidemiologickou situaci TBC a dokládající průběh a výsledky léčby.

Sběrem dat o tuberkulóze a jiných mykobakteriózách je od roku 1997 pověřena hygienická služba, která získává údaje prostřednictvím systému koordinátorů. Státní zdravotní ústav vede Informační systém bacilární tuberkulózy; na úrovni hygienické služby dochází k porovnání všech získaných údajů a ty jsou potom zařazeny do Registru tuberkulózy, jehož správou je pověřen Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR.

Výskyt TBC onemocnění na území ČR byl v roce 2002 historicky nejnižší za celé sledované období. Byl potvrzen snižující se trend rozšíření tohoto onemocnění v posledních desetiletích, který nepřetržitě trvá od roku 1996.

V roce 2002 bylo hlášeno 1 200 případů TBC (772 mužů a 428 žen), o 150 méně než v předchozím roce (1 350). Prevalence onemocnění se snížila o 12 %. V přepočtu na 100 tis. obyvatel došlo k meziročnímu poklesu z 13,1 na 11,8 oznámených onemocnění (15,5 mužů a 8,2 žen). Ze všech hlášených případů tuberkulózy bylo 734 bakteriologicky ověřeno (854 v roce 2001), tj. 61 %. Nejčastěji postiženým orgánem bylo dýchací ústrojí, především plíce.

TBC onemocnění dýchacího ústrojí - celkem bylo hlášeno 1 037 případů (709 mužů, 328 žen), z toho 999 nových onemocnění (682 mužů, 317 žen) a 38 recidiv (27 mužů, 11 žen). Bakteriologicky ověřeno bylo 696 hlášených případů TBC dýchacího ústrojí (485 mužů a 211 žen), tj. 67,1 %. Nejčastější diagnózou byla TBC plic (910 nálezů), dále pohrudnice (44 nálezů), miliární TBC (31 případů), TBC nitrohručních uzlin (18) a ostatní TBC dýchacího ústrojí (34). Tuberkulóza dýchacího ústrojí se vyskytovala více než dvakrát častěji u mužů ve srovnání se ženami. Proti předchozímu roku 2001 došlo k poklesu prevalence tohoto onemocnění z 11,5 na 10,2 v přepočtu na 100 tis. obyvatel.

Jiná TBC onemocnění - hlášeno bylo 163 případů (63 mužů a 100 žen), z toho nově zjištěných onemocnění jinou TBC bylo 157 (62 mužů, 95 žen), recidiv 6 (1 muž, 5 žen). Bakteriologicky ověřeno bylo 62 případů (23 mužů, 39 žen), tj. 38 %. Toto onemocnění se vyskytuje častěji u žen než u mužů. Ve srovnání s předchozím rokem prevalence onemocnění stagnovala. Nejčastější diagnózou při jiné TBC stejně jako v loňském roce byla tuberkulózní periferní lymfadenopatie (81 onemocnění), dále tuberkulóza močové a pohlavní soustavy (28 onemocnění), tuberkulóza kostí a kloubů (21 případů) a tuberkulóza kůže (12 případů).

Onemocnění mykobakteriózou jinou než TBC se vyskytlo ve 109 případech (100 případů v roce 2001), tzn. 1,1 onemocnění na 100 tis. obyvatel. Nově zjištěných mykobakterióz dýchacího ústrojí bylo 94, recidiv 8, dále bylo zaznamenáno 7 případů mimoplicní mykobakteriózy.

Struktura výskytu TBC onemocnění - z hlediska věku postižených je výrazně nejvyšší TBC nemocnost v kategorii osob nad 75 let (37,7 na 100 tis.).

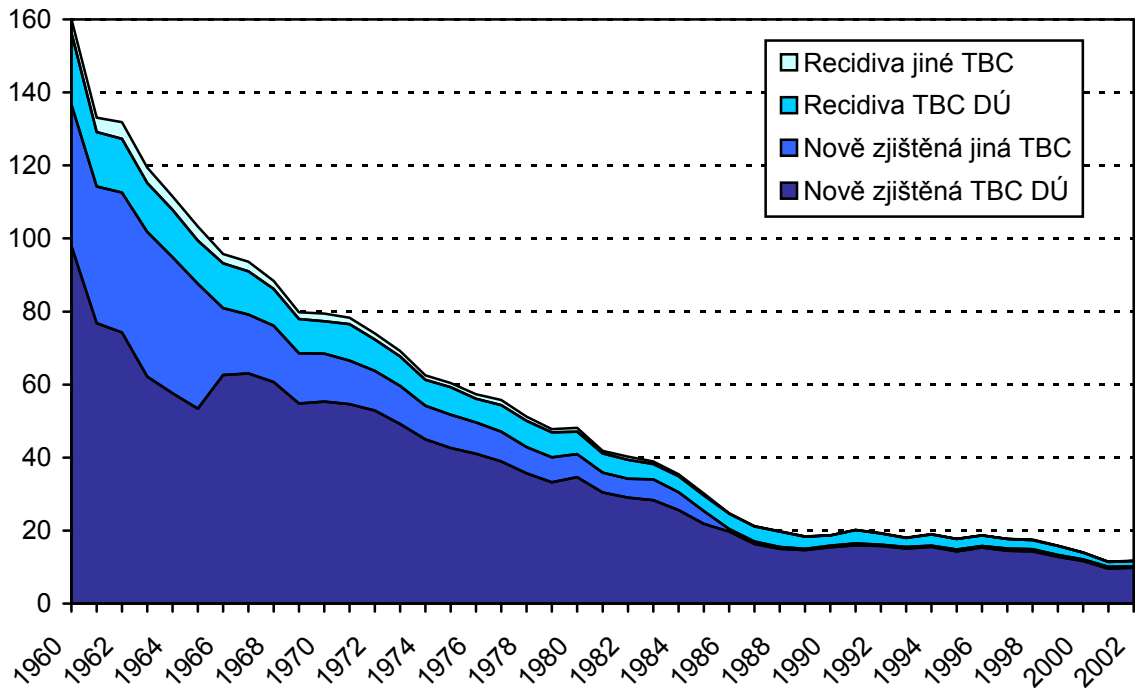
Z hlediska územního uspořádání byl nejvyšší výskyt TBC onemocnění v kraji Hl. m. Praha (14,4 na 100 tis. obyvatel) a Moravskoslezském kraji (13,3); vyšší nemocnost než je průměr republiky (10,2) měl Ústecký kraj (12,7), Plzeňský kraj (12,4) a Karlovarský kraj (11,9). WHO a EU považují za kritérium nízké prevalence 20 onemocnění na 100 tis. obyvatel, tuto hranici v ČR poprvé nepřekročil žádný kraj.

V roce 2002 bylo registrováno 164 cizinců nemocných tuberkulózou, tzn. 13,7 % ze všech TBC onemocnění. Proti roku 2001, kdy bylo registrováno 193 cizinců se 14,3 % podílem na této nemocnosti, došlo ke snížení výskytu onemocnění u cizinců o 5 % a snížení jejich podílu na celkové TBC nemocnosti o 0,6 %. Nejvíce nemocných pocházelo z Ukrajiny (50), Vietnamu (35) a ze Slovenska (20). Mezi bezdomovci bylo zjištěno 23 případů tuberkulózy.

Do Registru TBC bylo hlášeno 74 úmrtí (70 v roce 2001), z toho 70 na plicní TBC a 4 na jinou TBC; 68 osob nebylo léčeno antituberkulotiky. Nejvyšší úmrtnost byla ve věkové kategorii nad 65 let (50 osob, tj. 68 %). Prevalence a incidence tuberkulózy byla v roce 2002 nejnižší v celé sledované historii. Proti předchozímu roku byl zaznamenán i menší počet TBC onemocnění v rizikové skupině cizinců. Z hlediska mezinárodního srovnání patříme k zemím s nízkým výskytem, a to ve všech krajích ČR.

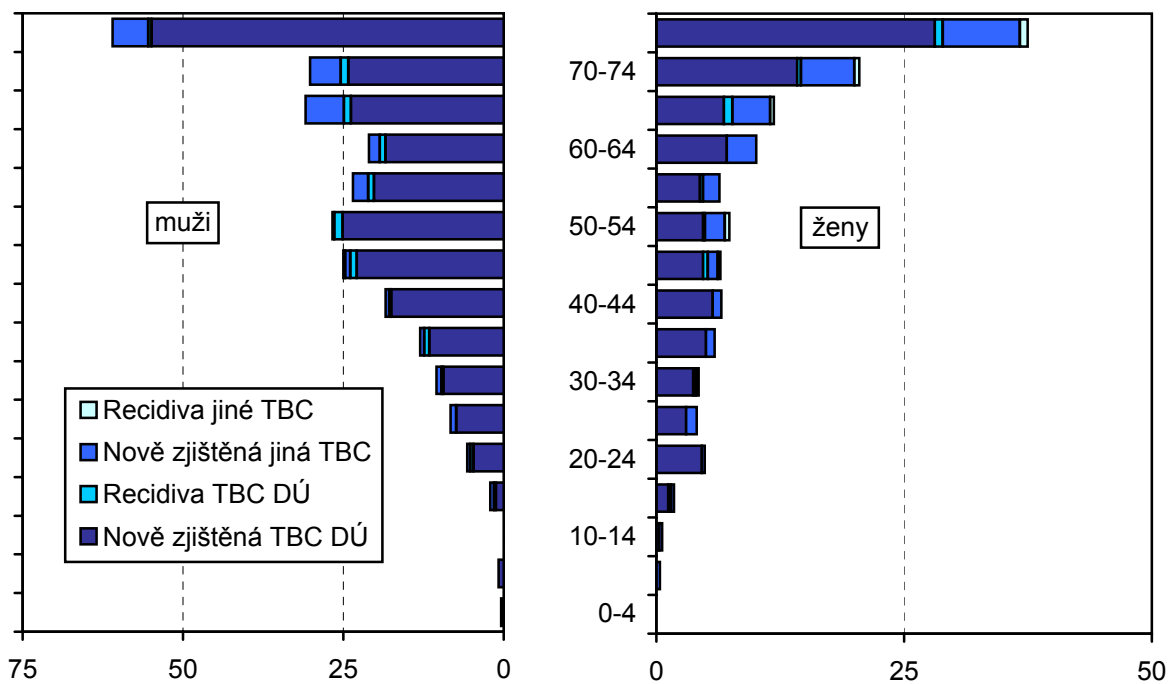
Vypracovala: Ing. Alena Ondračková

Vývoj počtu hlášených onemocnění TBC na 100 000 obyvatel

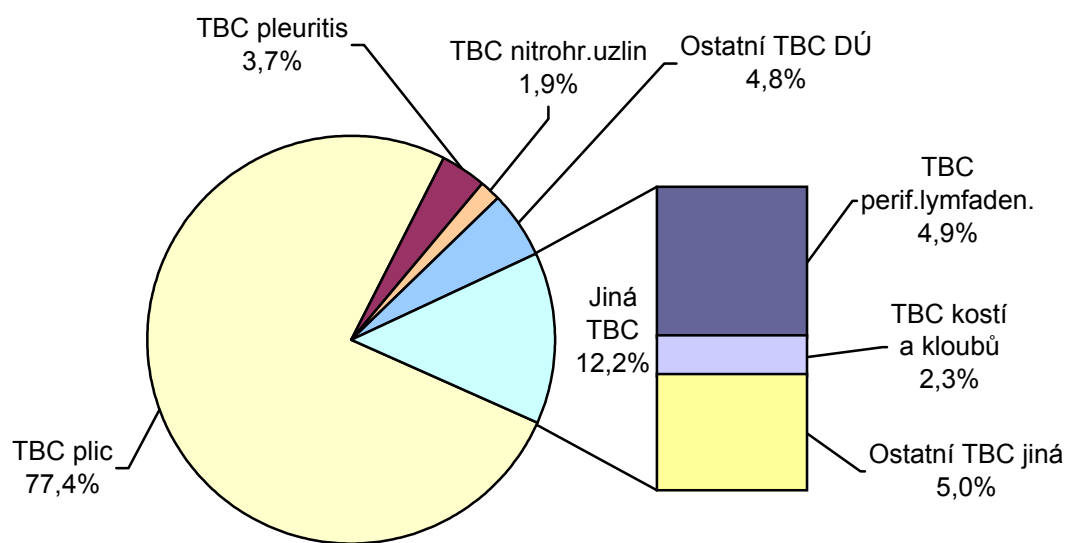

Struktura TBC podle věku

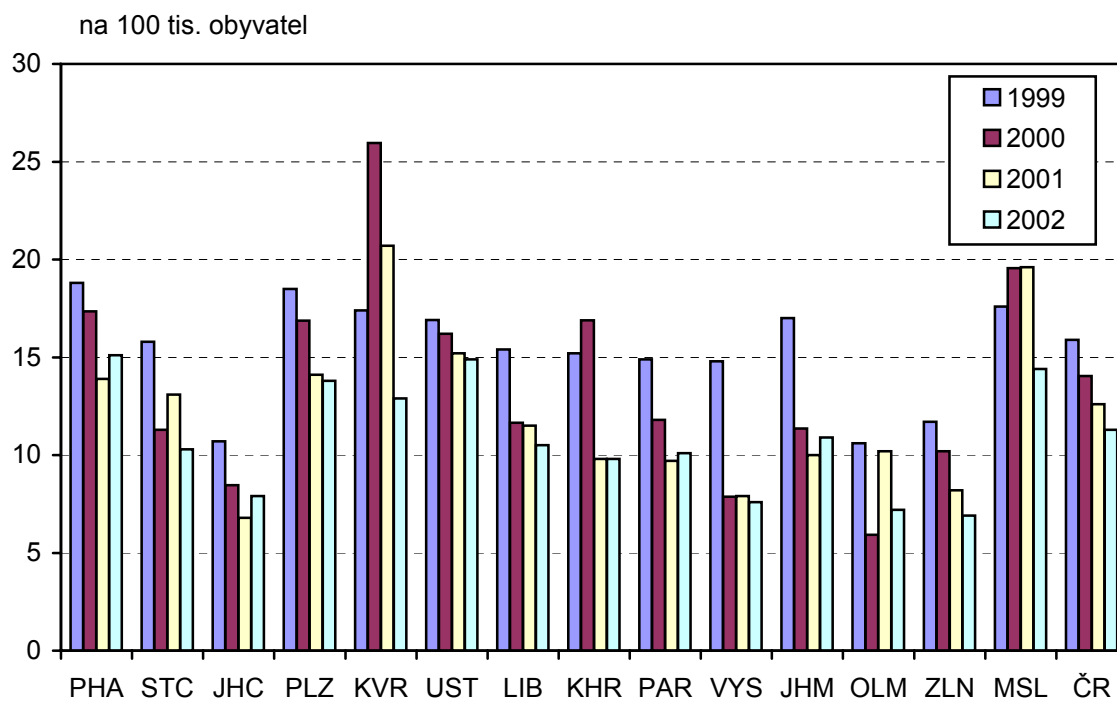
na 100 000 mužů/žen

Struktura hlášené TBC podle diagnóz

Incidence TBC v krajích ČR

Počet hlášených onemocnění TBC na 100 000 obyvatel

